

Leuven gehuldigd werden. Zo stonden zij in moraaltheologisch opzicht sympatiek tegenover opvattingen, die eerder ontleend waren aan het alfonsiaanse aequiprobabilisme, zoals dat door een aantal redemptoristen onder leiding van Joannes Looyaard (1814-1895) in Nederland werd gepropageerd. Deze Looyaard had zijn priesteropleiding op Warmond gevolgd, maar was enige tijd na zijn priesterwijding redemptorist geworden. In dit aequiprobabilisme werd in de geest van de stichter van de redemptoristen, Alfonsus van Liguori (1696-1787) een middenweg gezocht tussen het jezuïetisch probabilisme en het augustijnistisch probabiliorisme dat in Leuven werd aangehangen. Terwijl het probabilisme leerde, dat het over het algemeen geoorloofd was een werkelijk waarschijnlijke mening te volgen, ook al stond daar een veiliger of waarschijnlijker mening tegenover, stelden de aanhangers van het probabiliorisme zich op het standpunt, dat een minder waarschijnlijke en minder veilige mening niet mocht worden gevolgd, als er een waarschijnlijker en veiliger tegenover stond. De middenweg bestond hierin, dat als geoorloofd beschouwd werd een werkelijk waarschijnlijke mening te volgen, ook als er een veiliger maar gelijk waarschijnlijke mening tegenover stond. Op deze wijze werd ruimte gecreëerd voor een bepaalde mate van vrijheid in combinatie met een – minimum – verplichting. Een van degenen, die omstreeks 1850 het gedachtegoed van Alfonsus ook in bredere kring uitdroegen, was Antonius de Wit, die van 1848 tot 1851 op Boven-donk moraal en dogmatiek doceerde. In 1850 publiceerde hij zijn boek *Triga quaestionum pro studio et usu theologiae moralis S. Alphonsi de Liguori*, dat ook buiten het Bredase goed ontvangen werd.³⁷

Het seminarie als belichaming van een bepaald studie- en vormingsconcept

Het dagelijkse leven achter, of beter binnen de onderscheiden seminariemuren werd bepaald door de richtlijnen, zoals die waren vervat in de *Statuta* of *Regulae*, die elk seminarie bezat. Die waren afgeleid van de doelstelling van het seminarie, zoals omschreven in het al genoemde decreet *Cum adolescentium aetas* van het Concilie van Trente. De intentie daarvan was, dat de aanstaande priesters een degelijke wetenschappelijke theologische opleiding ontvingen, gericht op het ambt van priester-zielzorger, maar dat zij tegelijkertijd gevormd werden tot ‘mannen Gods’. Of zoals de Limburgse apostolisch vicaris Paredis het in zijn eerste Vastenbrief uit februari 1841 omschreef: het seminarie is een “heilig Huis”, waarin de priesterkandidaten gevormd worden “tot ware deugd en noodige kennis...om dan eens met vrucht en goede gevolgen in den wijngaard des Heeren te kunnen werken.”

37. Vgl. voor deze episode L. Winkeler, “Ten dienste der seminaristen. Handboeken op de Nederlandse priesteropleidingen, 1800-1967”, in: *Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum* 17(1987), 12-56, vooral pagina's 19 en 24-25.